

Rozporządzenie Ministra Kolei Żelaznych

z dnia 22 października 1921 r.

w sprawie przepisów o kolejności przyjmowania ładunków, nadawanych do wysyłania, oraz o wykonaniu planu przewozowego na zasadzie kolejności.

Na mocy dekretu z dn. 7 lutego 1919 r. o tymczasowym przekazaniu Ministrowi Komunikacji prawa wydawania przepisów o przewozie pasażerów, bagażu i towarów oraz ustalania taryf przewozowych na kolejach polskich (Dz. Pr. P. P. № 14 poz. 152) i w porozumieniu z Ministrami Skarbu oraz Przemysłu i Handlu zarządza się co następuje:

I. Przepisy o kolejności przyjmowania ładunków, nadawanych do wysyłania.

§ 1. Na każdej stacji poszczególnej dyrekcji naładunek do wagonów przesyłek towarowych uskutecznia się według ustalonej poniżej kolejności.

Kolejności przewozów należy przestrzegać w takim porządku, aby przed pokryciem zapotrzebowań wyższej kolejności, niezależnie od czasu ich zgłaszania, nie były ładowane towary niższej kolejności, naprz.: jeżeli w ciągu danego dnia, z powodu braku wagonów, nie mogły być pokryte wszystkie zamówienia, to pozostałe niepokryte przenoszą się na następny dzień i mają pierwszeństwo przed zgłoszonymi później zapotrzebowaniami jednakowej lub niższej kolejności; jeżeli jednakże na następny dzień będą zgłoszone zapotrzebowania wyższej kolejności, to powinny być zaspokojone przed pozostałymi z poprzednich dni niższej kolejności.

Lista kolejności ładunków:

1. a) Ładunki wojskowe, t. j. takie, których nadawcami i odbiorcami są urzędy wojskowe i które przewożą się za listami transportowymi;
- b) ładunki na potrzeby wojska (t. j. takie, których nadawcą jest osoba lub instytucja prywatna, odbiorcą zaś wyłącznie instytucja wojskowa); przewożone za zwykłymi listami przewozowymi, lecz na zasadzie specjalnych zezwoleń władzy wojskowej. Jeżeli nadawcą będzie instytucja rządowa—zezwolenia takie są zbędne.

2. a) Ładunki, adresowane na imię dyrekcji kolejowej, oraz ładunki, przeznaczone do naprawy taboru kolei państwowych i adresowane do fabryk, uskuteczniających tę naprawę, pod warunkiem dołączenia przez nadawcę do każdego zwykłego listu przewozowego odnośnego zezwolenia Ministerstwa Kolei Żelaznych lub też dyrekcji kolejowej;
  - b) słupy telegraficzne, oraz wszelkie artykuły instalacyjne telegraficzne i telefoniczne, nadawane i otrzymywane przez urzędy Ministerstwa Poczty i Telegrafów za zwykłymi listami przewozowymi;
  - c) rzeczy i sprzęty domowe pracowników kolejowych przy nominacjach i translokacjach służbowych.
3. A. Za listami przewozowymi komitetu węglowego:
    - a) węgiel kamienny i brunatny, nadawane przez kopalnie;
    - b) koks i brykiety.
  - B. Za zwykłymi listami przewozowymi:
    - a) adresowane do kopalń: szaber, drzewo kopalniane (stemple, deski, fele, okorki, kapy), środki wybuchowe (strzeliwo) i karbid;
    - b) nadawane do kopalń okrągłaki na zasadzie zezwoleń urzędu górniczego;
    - c) nadawane przez kopalnie, rafinerje lub składy centralne i przewożone za zwykłymi listami przewozowymi: ropa, ropał, mieszanka opałowa, benzyna i olej gazowy, oraz adresowane do kopalni lub rafinerji: świdry, rury żelazne i betonowe, beczki puste, wszelki tabor kolejek przenośnych, szyny, przybory kolejkowe i części zapasowe taboru kolejowego;
    - d) nadawane pod adresem hut żelaznych, cynkowych i ołowianych: rudy szlaki, topniki (kamień wapienny i dolomit), złom (szmelc), feromangan, materiały ogniotrwałe.
4. Nadawane za zwykłymi listami przewozowymi przez Ministerstwo Zdrowia Publicznego lub przez Naczelną Nadzwyczajną Komisję do walki z epidemiami, jak również wysyłane przez kogokolwiek, bądź pod adresem tych instytucji: maszyny dezynfekcyjne, także aparaty i przyrządy, urządzenia szpitalne, środki dezynfekcyjne i lecznicze, służące do zwalczania epidemii.
5. A. Ładunki, nadawane pod adresem organów rządowych, magistratów, stowarzyszeń spożywczych, syndykatów i kółek rolniczych, stowarzyszeń współdzielczych, rolniczo-handlowych, szpitali i zakładów dobroczynnych:
    - a) żyto, pszenica, jęczmień, owies, bobik, fasola, groch, peluszką, gryka, proso, soczewica, kukurydza, bób, wyka, rzepak ozimy i letni, łubin, saradela i przetwory tych ziemiopłodów. Ziemiaki, przetwory ziemniaczane, jako to: krochmal, płatki ziemniaczane, suszonka i inne;
    - b) ryż, śledzie, konserwy wszelkie, herbata, cukier, kawa, kakao, cykorja, marmelada, soda, mięso i przetwory mięsne, ryby świeże, tłuszcze jadalne, zwierzęce i roślinne, nabiał, drób, jaja i wody mineralne.
    - c) parafina, świece, zapałki, soda, mydło, łój surowy i topiony, odpadki łój, wyroby metalowe do użytku domowego, skóry wyprawione na obuwie, obuwie gotowe, wyroby włókiennicze, nici, bielizna, ubrania, worki, przedmioty, służące do opakowania (beczki, skrzynie, szpagat, papier).
  - B. Nafta i sól, przewożone za listami przewozowymi, wydawanymi przez odnośne Ministerstwa (czasowo na listach przewozowych Ministerstwa Apropowizacji).

- Tytuń w liściach, nadawany pod adresem państwowej fabryki wyrobów tytuniowych, oraz wyroby tytuniowe pod adresem państwowych fabryk lub magazynów wyrobów tytuniowych.
- Spirytus w butelkach i beczkach, nadawany pod adresem państwowych sklepów i składów monopolowych lub rektyfikacji, puste beczki oraz skrzynie z butelkami próżnymi po spirytusie i wódce, nadawane przez organa monopolu spirytusowego pod adresem gorzelnii i rektyfikacji, względnie sklepów i rozlewni monopolowych.
- C. Kości, mączka kostna, fosforyty, kwas siarkowy, nadawane pod adresem fabryk mączki kostnej lub fabryk superfosfatu.
- D. Ładunki, nadawane bez ograniczenia co do nadawcy i odbiorcy: wszelkie nawozy sztuczne, narzędzia rolnicze i także maszyny, maszyny młynarskie, kamienie młynarskie, maszyny do wydobywania torfu i dreny (sączki).
- Drzewa ogrodowe i parkowe, sadzonki także i leśne, warzywa i jarzyny ogrodowe, jak również wszelkie nasiona siewne traw i warzyw, oraz leśne i ogrodowe.
6. a) ładunki, wyszczególnione w kolejności piątej punkt A. nadawane bez ograniczenia co do nadawcy i odbiorcy.
b) ładunki, przełożone pod adresem fabryk lub zakładów, pracujących bezpośrednio na potrzeby wojska (stosownie do wykazu tych fabryk zakomunikowanego Ministerstwu Kolei Żelaznych przez Ministerstwo Spraw Wojskowych.
7. Ładunki wszelkiego rodzaju, wywożone zagranicę przez Gdańsk według norm ustalonych przez Ministerstwo Kolei Żelaznych.
- Uwaga: Ładunki, wyszczególnione w wykazach towarów, których wywóz jest zabroniony, przewożone są na zasadzie zezwoleń Głównego Urzędu Przywozu i Wywozu.
8. Ładunki przemysłowe:
- a) surowce i wyroby przemysłowe wszelkiego rodzaju, nadawane przez niżej wymienione urzędy i instytucje, lub pod ich adresem: Ministerstwo Przemysłu i Handlu w Warszawie, Departament Przemysłu Województwa w Warszawie, Łodzi, Lublinie, Kielcach i Białymstoku, inżynier przemysłowy m. Warszawy, Oddział Małopolski Ministerstwa Przemysłu i Handlu w Krakowie i Lwowie, urzędy górnicze w Dąbrowie, Częstochowie, Warszawie Radomiu, Krakowie, Stanisławowie, Drohobyczu i Jasle, oraz ładunki objęte zapisem wojskowym (w ewidencji wojskowej), t. j. ładunki wszelkiego rodzaju, przewożone na zasadzie zezwoleń odnośnych Departamentów Ministerstwa Spraw Wojskowych, Dowództw Okręgów Generalnych (D. O. G.) lub Głównego Urzędu Zaopatrywania Armji (G. U. Z. A.) nadawane i odbierane, bądź to przez osoby prywatne, bądź to przez instytucje i zakłady zajmujące się dostawami, lub pracujące na potrzeby wojska;
- b) drzewo celulozowe, celuloza, masa drzewna, masa gazowa, piryt, kamień wapienny, koalina, obcinki z papieru, szmaty, żywica, alun, chlorek, kwas siarczany, nadawane pod adresem fabryk masy drzewnej, celulozy i papieru, względnie papier wszelkich gatunków, nadawany przez fabryki papieru;
- c) wapno palone, nadawane przez wapienniki,
- d) następujące surowce przemysłu hutniczego: żelazo, cynk i ołów w stanie surowym lub walcowanym, nadawane przez huty pod adresem fabryk przemysłu metalowego, przetwórczego i maszynowego;
- e) następujące surowce przemysłu metalowego przetwórczego: surowiec odlewny i szematyczny; surowiec żelazny i lejarzki, żelazo

- walcowane, stare żelazo (fragment), nadawane pod adresem fabryk wyrobów metalowych, względnie odlewy i obrabiarki, nadawane przez te fabryki pod adresem fabryk maszyn;
- f) cement, nadawany przez fabryki cementu;
- g) ładunki przemysłowe, nadawane na zasadzie zezwoleń urzędów Ministerstwa Robót Publicznych; maszyny, narzędzia i materiały budowlane przemysłowej produkcji, nadawane przez dotyczące fabryki, cegła, dachówka, łupek asbestowy, papa dachowa, drzwi, okna, posadzki, piece; szkło taflowe, wyroby cementowe i betonowe;
- h) piryty, saletra, nadawane pod adresem fabryk kwasu siarkowego i azotowego, względnie kwas siarkowy i azotowy przez te fabryki wysyłany;
- i) amonjak i sól, nadawane pod adresem fabryk sody, względnie soda amonjakalna i kaustyczna, nadawane przez te fabryki;
- k) drzewo osikowe i chloran potasu, nadawane pod adresem fabryk zapalek;
- l) wełna, bawełna, juta, len, konopie, przędza, barwniki, soda, chlorek, szmaty, nadawane pod adresem fabryk włókienniczych;
- m) piasek, soda amonjakalna, sól glauberska, nadawana pod adresem hut szklanych, względnie szkło, nadawane przez huty szklane;
- n) glinka ogniotrwała, nadawana pod adresem fabryk materiałów ogniotrwałych, względnie gotowe wyroby ogniotrwałe, nadawane przez te fabryki;
- o) drzewo bukowe i materiał tarty stolarski, nadawane pod adresem fabryk mebli, względnie meble lub części składowe mebli nadawane przez te fabryki;
- p) żelazo handlowe, wyroby żelazne i metalowe, maszyny, nadawane przez huty, fabryki metalowe i mechaniczne;
- r) melasa, chmiel i słód, nadawane pod adresem gorzelni, browarów i drożdżowni;
- s) gudron, wazelina, oleje smarowe różnych gatunków, asfalt i koks naftowy;
- t) skóry i garbniki, nadawane do garbarni;
- u) materiały izolacyjne (płyty i łupiny z kamienia korkowego, masa izolacyjna i t. p.), używane do izolacji kotłów, maszyn, zbiorników i przewodów parowych pod adresem zakładów przemysłowych;
- w) wszystkie inne surowce i wyroby przemysłowe wyżej niewyszczególnione, wysyłane z fabryk lub do fabryk na zasadzie zezwoleń władz przemysłowych wojewódzkich lub okręgowych.

9. Drzewo opałowe i torf.

10. Ładunki wszelkiego rodzaju, wywożone zagranicę inną niż przez Gdańsk drogą, według norm, ustalonych przez Ministerstwo Kolei Żelaznych.

U w a g a: Ładunki, wyszczególnione w wykazach towarów, których wywóz jest zabroniony, przewożone są na zasadzie zezwoleń Głównego Urzędu Przywozu i Wywozu.

11. a) Drzewo budulcowe okrągłe i tarte, nadawane pod adresem urzędów Ministerstwa Robót Publicznych;
b) kamień okrągły, łupany i obrobiony, szaber (szuter) i żwir, nadawane za zezwoleniami urzędów Ministerstwa Robót Publicznych.
12. Artykuły żywnościowe, niewymienione w kolejności 5 i 6, oraz pasza wszelka (melasa, makuchy, otręby, siano i słoma prasowane i t. p.).
13. Drzewo do tartaków i tym podobnych zakładów obróbki drzewa.
14. Wszelkie inne ładunki.

Podawanie wagonów do przewozu osadników i ich mienia, zwierząt domowych, oraz innych ładunków, co do których istnieją, lub będą ogłoszone specjalne przepisy przewozowe, należy uskutecznić na zasadzie tych specjalnych przepisów, poza kolejnością, według nom Ministerstwa Kolei Żelaznych.

Zezwolenia, o których mowa w poszczególnych punktach listy kolejności, wydane przez odnośne Ministerstwa lub urzędy, należy wklejać do grzbietu księgi ceduł. Zezwolenia te są ważne w ciągu miesiąca, na który zostały wydane.

W wypadkach, w których ładunek korzysta z odpowiedniej kolejności, dzięki temu, że jest wysyłany pod pewnym określonym adresem — zawieszają się moc artykułu 73 przepisów przewozowych, obowiązujących na kolejach polskich (Dz. Ust. z 1920 r. № 16 poz. 82), z wyjątkiem przysługującego nadawcy prawa do żądania zwrotu ładunku na stację nadawczą.

Przesyłki pośpieszne i drobne przewożą się poza kolejnością w granicach specjalnych norm ustalonych przez poszczególne dyrekcje.

Ładunki, przybywające z zagranicy, niewyładowane do magazynów komór granicznych, również przewożą się poza kolejnością.

Niniejsze przepisy nie stosują się do przewozów, uskutecznianych w wagonach cysternach i w innych wagonach specjalnych, oraz wagonach zagranicznych (powracających na koleje macierzyste), w których ładunki przewożone być mogą na zasadzie wskazówek Ministerstwa Kolei Żelaznych, jak również w wagonach, wydzielonych dla przewozu gospodarczych ładunków kolejowych.

Ministerstwo Kolei Żelaznych i dyrekcje kolejowe mają prawo w wypadkach szczególnej wagi, według swego uznania, zezwalać na podawanie wagonów dla przewozu poszczególnych przesyłek ze wskazaniem odpowiedniej kolejności.

II. Przepisy o wykonaniu planu przewozowego na zasadzie kolejności.

Ministerstwo Kolei Żelaznych na podstawie wniosków Komisji Międzyministerjalnej wyznacza poszczególnym dyrekcjom przeciętne dzienne normy naładunku dla oddzielnych kategorii ładunku.

W granicach tych norm dyrekcje kolejowe ustalają na dany okres czasu normy naładunku na poszczególnych oddziałach i dla poszczególnych kategorii towarów. O ile dyrekcje nie otrzymają z góry wskazówek co do norm, otrzymanych na dany miesiąc, zachowują swą moc normy z poprzedniego okresu.

W razie ograniczeń przewozowych lub braku wagonów, wskutek czego przedstawione przez nadawców listy przewozowe na blankietach listów Ministerstwa Apropowizacji, komitetu węglowego, lub zezwolenia nie mogą być pokryte, zawiadowcy stacji powinny uczynić o tem we wspomnianych dokumentach adnotację, ze wskazaniem, w razie ograniczenia przewozów, № depeszy, ograniczającej i terminu trwania ograniczenia, oraz przyłożyć stempel z nazwą stacji i datą uczynienia adnotacji.

Przekroczenia dziennych norm naładunku dopuszczalne są przy ładowaniu tylko w granicach 25% poszczególnych norm z tem jednakże, aby w ciągu bieżącego miesiąca naładunek nie przewyższał normy, określonej na ten okres czasu dla odpowiednich ładunków. O wszelkich ograniczeniach lub przerwach ładunku towarów, odnośne dyrekcje kolei państwowych podają do wiadomości ogólnej, za pomocą stosownych ogłoszeń, wywieszanych na stacjach.

§ 2. Przepisy niniejsze obowiązują z dniem 1 listopada 1921 r.; od tego dnia tracą swą moc także przepisy ogłoszone w Dzienniku Ustaw 1920 r.—№ 56 poz. 350, № 97 poz. 644, № 106 poz. 702; 1921 r.—№ 10 poz. 59, № 27 poz. 159, № 38 poz. 233 i № 52 poz. 329.

Minister Kolei Żelaznych:

Sikorski

Minister Skarbu:

Michalski

Minister Przemysłu Handlu:

w z. *Henryk Strąsbürger*